

Pisatelj prejemnik:

za
slo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrt : 6,50 —
mesec : 2,20 —

Vsepravljanje prejemnik:

za
slo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 5 —
mesec : 1,70 —

Na pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserats
sprejema upravnitve v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 279.

V Ljubljani, v četrtek, 4. decembra 1902.

Letnik XXX.

Državni zbor.

Dunaj, 3. grudnia.

Češko-nemška sprava.

Govorilo in pisalo se je, da dr. Bärenreither, Prade in tovariši danes odgrnejo zaveso, ki zakriva spomenik češko-nemške sprave in miru. Stvar pa ne gre gladko; kjer je mnogo kuharic, navadno juho presolje. To se utegne tudi v tem slučaju zgoditi, in konečno bodo peli časniki po raznih napevih: »Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus.«

Toda ne sodimo dneva pred večerom. Jutri bode nekda delo gotovo in v petek se prične »prvo branje« češko-nemške sprave v češkem klubu. Od prvega do tretjega branja pa je navadno dolga pot.

Krošnjarstvo.

Zadnja leta so z dežele in iz mesta, iz trgovskih zbornic in raznih zadrug prihajale pritožbe proti krošnjarstvu. Te pritožbe se ne tičejo krošnjarstva z izdelki domače, hišne industrije, marveč onih krošnjarjev, ki od hiše do hiše ponujajo razno preperelo blago in so sitnejši od konjskih muh. Mej krošnjarji vidimo trojni tip. Prvi je, ako ga hočemo prav označiti, židovski krošnjar, ki po zimi in po letu, v lepem in grdem vremenu, v petek in svetek usiljuje po hišah kupljeno, večkrat slabo, preležano blago. To so v pravem pomenu krošnjarji, proti katerim so pritožbe povsem upravičene. Proti tem je načrt novega zakona v prvi vrsti napravljen.

Drugi tip krošnjarja je n. pr. naš Kočevar in Poljanec, ki sicer tudi krošnjari z galanterijskim in suknem blagom ter z južnim sadjem. Toda razloček mej prvim in drugim je ta, da se prvi živi samo ob krošnjarstvu in večkrat nima stalnega doma, dočim je drugi stalen hišni in zemljiški posestnik ter le čez zimo, v sezoni, išče skromnega zaslužka.

Tretji tip je naš Ribničan, ki prodaja suho robo in lončeno blago, torej izdelke stare hišne industrije. Tem moramo prištevati tudi krošnjarje s slamniki, v kolikor jih ni že zadušila velika, tuja industrija.

Prvi je v istini velik konkurent raznim trgovcem in obrtnikom, in temu naj bi se popolnoma prepovedalo krošnjarstvo. Druga dva pa izvršujeta krošnjarstvo le kot postranski obrt ali posel, in to le v sezoni. Že krošnjarski patent z dne 4. septembra 1852 drž. zak. št. 252 se je oziral na ti dve vrsti krošnjarjev, katerim domača zemlja ne daje zadostnega zaslužka in živila. Posebno izjemo pa gotovo zasluži krošnjar z domačo robo, ki nikomur ne dela škode. Ribniški rešetar ali lončar je na deželi celo vesela prikazen. Gospodinjam in gospodarjem prinaša nujno potrebne lonce in piskerce, sita, rešeta in rete ter z vitrami veže razveznjene obodi.

Ravno v tem oziru pa je načrt zakona, ki ga je predložil obrtni odsek, pomanjkljiv, oziroma škodljiv za mnoge kraje.

Poročilo obrtnega odseka pravi: Leta 1862 je bilo v Avstriji 157.375 stalnih trgovcev, leta 1890 pa že 310.518. Skoraj v vsaki leti vasi, gotovo pa v vsaki župniji je trgovec, kjer dobi ljudstvo potrebno blago za domačo porabo. Krošnjarjev pa je 20.090, ki plačujejo krošnjarski davek. Posebno mnogo krošnjarjev je Ogrov. Ti krošnjarji delajo veliko konkurenco trgovcem in obrtnikom. Dne 22. svečana 1894 je vlada predložila načrt zakona proti krošnjarstvu. Obrtni

odsek se je dve leti bavil s tem načrtom. Ko je dovršil svoje delo, pa v zbornici poročilo ni prišlo na vrsto. L. 1897 je vlada predložila drug načrt, ki pa se v odseku ni prišel na vrsto. Lani je vlada že tretjič predložila načrt, ki ga je odsek v mnogih točkah predelal ter predložil zbornici. Poročevalec Foerg sam naglašja v svojem poročilu, da iz gospodarskih in človekoljubnih vzrokov ni mogoče popolnoma prepovedati krošnjarstva, posebno ne v krajih, kjer je prebivalstvo navezano na krošnjarstvo.

Te olajšave, oziroma izjeme določata v prvi vrsti §§ 16. in 30. Paragraf 16. se glasi:

»Z ozirom na revščino posameznih krajev more trgovinski minister naredbenim potom izjaviti, da smejo prebivalci teh krajev, ako dokažejo zakonite pogoje, po dovršenem 24. letu krošnjariti z izdelki svoje domače industrije, ali, če je v teh krajih krošnjarstvo z drugim blagom že stara navada, tudi s tem blagom, v kolikor ni prepovedano po § 10.«

Paragraf 10 pa našteva razno blago, ki je krošnjarem prepovedano, kot: Meso, mleko, maslo, kruh in drugo pecivo; margarin, umetno maslo, sladčice, strupeno blago, živo srebro, razna zdravila, orožje, izdelki službeči nenravnosti, karte, vojaška ter obrabljena obleka in perilo, razne pijače, razno specerijsko blago, zlata in srebrna roba, žepne ure, cerkvene posode in obleke, kovan denar, srečke, tobak, sol in salpeter.

Po tem besedilu zakona more torej vlada Kočevcem in Ribničanom dovoliti krošnjarstvo; more a ne mora. Zato je manjšina v obrtnem odseku predlagala, da se ti izjemni kraji izrečno navedejo v zakonu. Vlada pa se protivi takemu besedilu zakona, češ, da hoče gotovo s posebno naredbo naštetih vseh dotičnih krajev, kjer je že iz davnih časov vdomačeno krošnjarstvo, kakor n. pr. v kočevskem okrajnem glavarstvu, deloma tudi v črnomaljskem in novomeškem.

Slovenski katoliško-narodni poslanci se trudijo, da bi obveljal predlog odsekov manjšine.

Dalje določa § 30., da smejo v Avstriji krošnjariti slovaški kotličarji, ako ogrska vlada dovoli enake olajšave raznim češkim krošnjarjem s šipkami, Kočevcem, Poljancem in Ribničanom, prebivcem sodnjega okraja Bovec in občine Trnovo na Goriškem. V tem oziru naj vlada vse potrebno stori pri obravnavah z ogrsko vlado glede nagodbe.

V glavni razpravi so danes govorili: Wilhelm, Formanek, Kratochvil, Noske, Gratzhofer in glavna govornika Vencajz in Böhmeim. Poslanec Vencajz je dokazoval, da bi novi zakon utegnil škodovati našim ribniškim in kočevskim krošnjarjem. Ti imajo stare pravice, katere se jim morajo izrečno varovati tudi v zakonu. Razmere v posameznih deželah pa najbolje pozna deželna vlada, zato naj bi se v tem oziru ali dežel. zborom ali pa vsaj deželni vladi prepustila večja prostost. Z ozirom na to predlaga, naj se načrt vrne odseku, da v tem oziru zakon predela, oziroma zboljša. Govor objavimo po zapisniku.

Večina je sklenila, da se jutri prične nadrobna razprava.

Trgovinska pogodba z Nemčijo.

Nemški drž. zbor je včeraj s 198 glasovi proti 45 vsprejel predlog posl. Kardoffa, da se more o carinskem tarifu razpravljati kot celoti. S tem je nemška carinska predloga v kratkem zagotovljena, ker je opozicija ne more preprečiti. Novi nemški carinski tarif je pa naravnost osodepoln za avstrijsko poljedelstvo. Carina od žita in živine je tako visoka, da je izvoz našega žita in živine naravnost nemogoč. Skoraj gotovo bode Nemčija naši državi že koncem tekočega leta odpovedala sedaj veljavno trgovinsko pogodbo, toda naša vlada še sedaj nima avtonomnega carinskega tarifa, na podlagi katerega je mogoča nova trgovinska pogodba z Nemčijo in Italijo. Kakor sem že v zadnjem poročilu naglašal, proti naši državi gospodarska kriza.

Naravno, da se morajo ganiti kmečki poslanci. V zbornici sta dve prosti zvezi kmečkih poslancev, na levi in desni. Načelnik desne zveze je grof Zedwitz, njegova namestnika sta poslanca Povše in Rozkošny. Ti trije so šli danes k min. predsedniku in ga prosili, naj jim pojasni, kaj hoče avstrijska vlada storiti z ozirom na to pereče vprašanje.

Min. predsednik dr. pl. Koerber je deputaciji odgovoril, da je vlada pri dotičnih pogajanjih vse poskusila in storila v varstvo poljedelskih koristij. Vlada ima popolnoma čisto vest. Da so razmere v parlamentu zmedene in da vlada pri pogajanjih nima moralne opore parlamenta, ni to njena krivda. Min. predsednik je priznal, da je naša država v primeri z drugimi mnogo na slabšem. Krivda pa je na parlamentu, kar se bode še maščevalo. Zboljšati se morejo razmere le iz parlamenta, zato vlada želi, da se parlament sporni svojih velikih nalog. Z ogrsko vlado je treba določiti še nekaj carinskih postavk. O izidu teh pogajanj bo minist. predsednik svoj čas deputaciji primerno obvestil.

Posl. Žičkar in tovariši so danes izročili nujni predlog za državno podporo po mrazu in toči poškodovanim 140 posestnikom v Sevnici.

Nemški spravi predlogi.

Jutrišnji nemški listi objavijo po poročilih iz poučenih krogov že ves načrt, kakoršnega je sestavil nemški spravi odbor in ga predložil neki že vsem glavnim nemškim strankam, ki ga potem vroče Čehom. Ta načrt obsega po poročilu »Dziennika Polskega«, ki je je dobil z Dunaja, naslednje glavne točke: 1. Priznanje nemščine kot državnega jezika ne spada v kompetenco pravnega odbora. 2. Odbor predlaga razdelitev Češke v okraje v smislu Plenerjevega načrta ter istodobno reorganizacijo avtonomnih oblastev. 3. Uradniška mesta naj se popolnijo po jeziku dotičnega okraja, v čeških češki, v nemških nemški, v mešanih pa uradniki, vešči obeh jezikov. 4. Odbor proglašja uvedbo češkega notranje-uradnega jezika za nedopustno. — Če načrt, posebno pa njega zadnja točka, res odgovarja resnici, potem je skoro izključeno premirje, ker je ravno omenjena zahteva conditio sine qua non. Jutri se že prično posvetovanja v krogu čeških poslancev in nekateri sodijo, da se objavi češki odgovor že v sobotnih listih. Drugi viri zopet trdijo, da se vrši prva plenarna seja češkega kluba še le v torek.

† Grof Belcredi.

Mej brzojavnimi poročili smo včeraj sporočili, da je umrl v Gmündenu nekdanji državni minister grof Rihard Belcredi. Zadel ga je kap na možgane. Pokojni je bil rojen 12. febr. 1823 na Moravskem ter bil, kakor tudi njegov brat Egbert, odličen pristav konservativne stranke. Po zavrženih študijah je stopil v državno službo ter postal pod Schmerlingom l. 1861 provizorni vodja dež. vlade v Šleziji; skoro istodobno je prišel v šleski deželni in državni zbor. Leta 1862 je postal definitivni deželni načelnik v Šleziji, 28. aprila 1863 pa je prevzel začasno vodstvo praškega namestništva, ki je je naslednje leto definitivno prevzel. Po Schmerlingovem odstopu 27. junija 1865 je bil grof Rihard Belcredi imenovan drž. ministrom in min. predsednikom. Znamenit njegov čin je bil, da je sistiral ustavo in je hotel sklicati »izredni drž. zbor«, kar se pa ni posrežilo vsled opozicije takimenovanih ustavovernih (nemško-centralističnih) dež. zborov in vsled nesrečnih dogodkov l. 1866, ker je cesar določil, da se februararska ustava upošteva ter sklene nagodba z Ogrsko. Kakor minister je bil odpuščen dne 7. febr. leta 1867. Leta 1881 je bil imenovan predsednikom upravnega sodišča in zatem članom gosposke zbornice. V stalni pokoj je stopil pokojnik dne 17. avg. 1895 in se potem ni več oglašil v javnosti. — Pokojnik je poskušal vladati Avstrijo v takozvani »Sturm und Drang Periode«, imel najboljše namene, a nasprotniki, nemški liberalci, so mu prekrizali račune. Njegovo »treh grofov« ministerstvo (Belcredi, Larisch, Mensdorf) je hotelo uvesti federalizem in prepustiti zakonodajo dežel. zborom. Hotel je razdeliti državo v pet držav in skupne zadeve reševati le na ta način, da jih vodi vladar z ministerstvom. Toda Nemci so mu prekrizali račune, boječ se za svoj obstanek. Dne 2. januv. 1867 je razpustil tedanje deželne zbore in razpisal nove volitve v deželne zastope, ki naj bi potem volili izredni držav. zbor, da sklene novo ustavo. Liberalci pa niso hoteli izvesti volitev; grof Belcredi se je poražen umaknil in dne 7. febr. imenovanega leta mu je sledil zloglasni Beust.

Nemški državni jezik.

Vsenemci so torej v družbi z drugimi Nemci sklenili, da ne privolijo v nikaka pogajanja, dokler ne priznajo Čehi nemškega jezika za uradni jezik. Nemški jezik ni bil niti takrat pripoznan državnim uradnim jezikom, ko so bili Nemci gospodarji države in so hoteli pomeniti vse druge narode, od katerih so bili še razni na nizki stopinji kulture. Danes zahtevajo nemogočo stvar in to v času, ko drugi narodi, ki prebivajo v Avstriji, vendar predstavljajo večino v parlamentu, kakor tudi po številu prebivalstva. Slovanov v Avstriji je dvakrat toliko, kolikor Nemcev, ki zahtevajo uradni jezik, a ne pomislijo, da imajo avstrijski Slovani enake pravice, in so z njimi na isti stopinji kulture. Zato je ta nemška zahteva naravnost nečuvna. Zadnje besedo o jezikovnem vprašanju povedal bo dr. Körber na podlagi § 14. In ta beseda ne bo sumljiva, ker jo navdahnje sedanji položaj. Tako piše »Il Sole«. Temu listu brzojavljajo z Dunaja: Govori se, da je cesar sklenil odgoditi vsako nadaljnje delovanje poslanske zbornice in vladati s popolnoma osebnim ministerstvom na podlagi § 14. Češki in nemški listi oporekajo tej vesti, a v dobro poučenih

krogih pričakujejo vsak hip odgoditve parlamenta.

Kaj pravijo diplomati?

Na Francosko je prišel laški diplomat, o katerem se je mislilo, da je prišel pripravljat sestanek laškega kralja z Loubetom. Diplomati je rekel, da se med laško in francosko vlado ni še govorilo o kakem sestanku. To pa ne pomenja še — rekel je diplomat — da bi ne bili med Francijo in Italijo prijateljski odnosi. Nasprotno. Vsa vprašanja bila so rešena v popolno zadovoljnost obeh strani. A novice o tem sestanku prihajajo iz neke države, ki jako pisano gleda na prijateljsko zблиžanje teh dveh latinskih narodov. — Znano je, da so bile vse novice o pohodu laškega kralja v Parizu obelodanjene najprej v listih v Berlinu.

Trgovinska pogodba z Nemčijo.

Rusija, Francija in Italija zavzele so stališče nasproti Nemčiji, ki ne bo tej državi posebno všeč. Tudi v Avstriji je vedno glasnejše in močnejše prepričanje, da bi se v tem vprašanju pridružili imenovanim trem državam. Ruski trgovinski minister Vite je zahteval, naj se skliče mednarodna konferenca, katera naj določi, kako stališče naj zavzamejo vse države nasproti novi nemški carinski tarifi. Temu se je pridružila Francija, Italija in tudi Avstrija ni temu nasprotna. Z novo tarifo noče Nemčija nič drugega, nego pridobiti si trgovino vsega sveta za se. A kakor kažejo vsa znamenja, je začetek tega velikanskega napora zelo, zelo reven. Vsaka država, ki bi hotela obnoviti trgovinske pogodbe z Nemčijo, pravijo izkušeni ekonomisti, podpisala bi si smrtno sodbo lastnega ekonomskega propada. Kaj smo imeli še od Nemčije dobrega? Kraljevi gradec in zahrbtna pogodba nam pravita dovolj!

Iz brzojavk.

Obstrukcija v tirolskem deželnem zboru. Iz Tridenta javljajo, da Italijani tudi v gospodarskih vprašanjih ne bodo odnehali od obstrukcije, dokler se jim ne ugodijo glede avtonomije. — Nessijeva afera. Poslanec Nessi je dobil poziv, naj se danes zjutraj zgleda pri vojaškem častnem sodu. — Nižjeavstrijski deželni zbor se snide po božičnih praznikih k tridnevni izredni zasedanju, da reši budgetni provizorij in izvoli dež. odbor. — Viljem ne pojde na Dunaj. Iz Berlina poročajo: Nemški cesar Viljem namerava spomladi v Rim k laškemu kralju. V Berlinu so tudi mislili na potovanje na Dunaj, a so opustili to misel, ker je bil Viljem že tolikokrat na Dunaju. — Viljem in rumunski kralj. Iz Budapešte poročajo: Meseca aprila se najbrže snideta nemški cesar in rumunski kralj v Opatiji. — Sestanek treh vladarjev. Iz Kodanja poročajo: Nemški prestolonaslednik pojde spomladi v Kodanj in najbrže z nemško vojno mornarico. Tudi nemški cesar pojde za gotovo. Skušalo se je doseči na Danskem dvoru sestanek Viljema, carja Nikolaja in kralja Edvarda. Tega sestanka pa najbrže ne bo pred prihodnjo jesenjo. — Z Macedonijo. Z Dunaja poročajo londonskemu listu „Daily Telegraph“: Rusija in Avstrija sta se dogovorili, da se storé reforme v Macedoniji pod nadzorstvom obeh držav. Ti državi naznanili sta sultanu svoje želje in ga opozorili na to, da edino na ta način je mogoče uvesti v Macedoniji mir. — Odpoved trgovinskih pogodb z Italijo. Med avstrijskim in ogrskim ministerstvom vrše se pogajanja glede odpovedi trgovinskih pogodb z Italijo. Odpoved pogodb je gotova. — Poraz španske vlade. V kamori je predlagal Diaz Moro, naj se vladi izreče graja, ker vlada ne sme graditi novih ladij brez privoljenja zakonodaje. Ta predlog je bil v sprejet s 96 glasovi proti 86. Sagastov kabinet je podal ostavko. Kralj je še ni sprejel. — Ministerska kriza v Atenah. Kralj je pozval k sebi predsednika kasacijskega dvora Simantirasa ter mu ponudil sostavo kabineta. Sodi se, da ta mož ne prevzame tega posla. Pozneje je kralj pozval k sebi Delyanisa.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 3. decembra.

Osebnosti.

Upravitelj dekanata Maribor, desni drav. breg, je imenovan vl. g. kanonik Jernej Voh. — Za župnega upravitelja pri Sv. Magdaleni v Mariboru je imenovan ondodni kaplan ž. g. Peter Stefan. Premeščen je iz Luč v Mozirje ž. g. Peter Gorjup. — Umrl je v Gradcu vseučil. profesor v p. g. dr. Fr. Klinger v dobi 71 let. Predaval je postorale. — Kanonikski oficijal pri c. kr. okrožnem sodišču v Gorici, gospod Fran Cibej, je imenovan pisarniškim višjim predstojnikom v IX. plačilnem razredu. — Častnim občanom je imenovala občina Sv. Marka pri Ptuju vpok. nadučitelj g. Iv. Možina. — Poštni praktikant g. Emil Praedica je premeščen iz Celja na Zidan most kot asistent.

Štrajk veterinarcev je končan, ker je minister obljubil preosnovati živinozdravniško visoko šolo. Precanova se seveda ne more kar čez noč izvršiti, ker se mora naučno ministerstvo pogajati z vojaškim, poljedelskim in notranjim ministerstvom. Glavne napake hočejo takoj odstraniti. Vsa akcija je v dobrem teku, ker je ne podpirajo le profesorji, živinozdravniki, marveč kaj posebnost tudi državni poslanci. Želeli je, da se šola res temeljito preosnuje, da bode lahko vzgajala živinozdravnike, ki bodo tudi na gospodarskem polju veščaki. Ravno Slovenci bi potrebovali dobrih živinozdravnikov, ki naj bi pomagali povzdigniti živinorejo in žnjo poljedelstvo. Ravno ta stan ima pri nas največ prilike delovati za zboljšanje kmetijstva. Stavljen je bil tudi že, kakor smo poročali, v državni zbornici nujni predlog za preosnovo. Brez dvoma se bodo tudi slovenski poslanci potegnili za stvar, kadar pride na razpravo, saj je menda cela zbornica zato, da se strmo glavi gospodarstvo vojaškega ministra, katero lahko ovira razvoj in napredek veterinarske visoke šole.

Umrla je predčerašnjim popoldne v Barkovljah pri Čajkih, v dobi 26 let, po kratki a zelo mučni bolezni gospa Ana Starec roj. Žniderčič, bivša začasna učiteljica otroškega vrtca družbe sv. Cir. in Met. na Greti.

Iz Sanabore pri Vipavi javljajo, da je dne 2. dec. ond. umrl obče spoštovani posestnik Andrej Ferjančič v dobi 43 let. Bil je vrl zagovornik katoliških idej. Blagi pokojnik naj počiva v miru!

Kdo hoče v Bosno! Od visokega dostojanstvenika smo prejeli nastopne vrstice: Mnoge slovenske družine se izseljujejo v Ameriko, dasi morejo tudi v Bosni dobiti zaslužka in zemlje. Tako je pri Sv. Filomeni, blizu Šamac v Bosni 700 oralov ravnega in rodovitnega sveta, ki se dá na 10 let v zakup ali pa proda. Ves ta svet je v ravnini med Samcem, Gradačcem in Modričem, in se more dati v zakup ali pa prodati. Za vsa 100 oralov se na leto zahteva 2400 kron najemnine, in sicer 1200 kron takoj, 1200 na jesen po žetvi. Zemljski davek plača sedanji lastnik, desetino pa najemnik. Vsaka družina bi si morala zgraditi hišo in potrebne hleve za 2000 K. Te stroške pa lastnik povrne s tem, da vsako leto na najemnini popusti 200 kron. Vsak najemnik more od graščine dobiti dva vola, dva konja, kravo in oralo. Plačati bi mogel tudi v petih letih brez obresti. Čez 10 let se more pogodba zopet za 10 let podaljšati. Ves svet pa se more tudi kupiti, in sicer oral po 320 kron. Na tem posestvu je velik hlev za 50 glav živine. Kdor hoče imeti natančnejša pojasnila, mu radi ustrezimo. Najbolje pa je, da se posestvo ogleda. Vožnja po železnici: Zagreb, Osijek, Vrhpolje, Samac, preko Save, bosanski Samac, Sv. Filomena.

Pomanjkanje stanovanj v Trzinu. Iz Trzina se nam poroča: Z velikim zanimanjem zasledujemo Trzinčani, kako se razvija »Delavske stavbinsko društvo« v Ljubljani. Tudi nam bi bilo treba kaj takega, kajti trzinški delavci so s stanovanji jako slabo preskrbljeni. Dne 26. nov. sta se pripeljala dva gospoda z Dunaja in se nastanila v gostilni g. Lončarja. Zdaj hodita po trgu v spremstvu g. dr. Mano Jagodica ter ogledujejo delavske stanovanj, češ da bodo zidali nova. Ali bo kaj iz tega? Ali ne bodo stanovanja predraga? Najbrže bodo kakšne

delavske kosarne. Dobro bi bilo, da bi se ljudje tudi pri nas združili tako, kakor v Ljubljani.

Trgovinska zbornica v Trstu je naročila svojemu predsedniku, naj gre k namestniku G. Essu in naj izposluje, da ne bo policija odstranjevala iz Trsta brezposelnih delavcev. »Il Sole« pa piše: Ne zadošča samo pošiljati brezposelnih delavcev čez mejo, ker nimajo štirih kron, temveč vlada naj doseže, da ne bodo več sprejemali tujcev na raznih podjetjih v Trstu in sicer na onih, katera so ustanovljena in vzdrževana z občinskim denarjem. Vlada naj izposluje, da bodo pri zgradbah avstrijskih vojnih ladij nastavljeni samo avstrijski državljani, da ne bodo romale obresti avstrijskega kapitala po raznih laških »regionih« in bogatile laške dežele.

Politični obhod bohinjske železnice med Podbrdom in Gorico se bo vršil od 15. do 22. dec. in od 7. do 20. jan. Komisijski bo predsedoval namestništveni svetovalec Alojzij Fabiani in se ista snide dne 15. dec. v Podbrdu.

Iz Roba. Orožnik iz Vel. Lašč zahteva, da ne bi kmetje vlačili hlovov na vlak. Prišel je k nekemu posestniku ter resno povedal to svojo zahtevo, češ da bode to naznanil. Dotičnik se mu je smejal in rekel, da kaj takega ni moči prepovedati, ker morajo tudi cestno, kadar zapade mnogo snega, slično razorati. Toda orožnik trdi svojo in se sklicuje na zakonik. Pogledali pa smo zakonik in zato povemo g. orožniku, kar govori: Zakon z dne 26. sept. 1874 l. § 8 nam pove: Po cestah na vlak voziti drevesa, hlove in druge take stvari, katere cestnišču delajo kvar, vse to je prepovedano, razun kadar je sanenec! G. orožnik, ali ne vidite, da je zdaj sanenec!! V Robu smo Slovenci! G. orožnik, drugič govorite bolj slovensko, ker po nemško Vas ne razumemo.

Čehi na Bledu. Letos je bilo od početka maja do 15. julija med 1774 letovičarji 167 Cehov, torej skoro 10%. V tem številu niso všeti pasanti, med katerimi je bilo tudi mnogo Cehov.

Oskrbnike v planinskih kočah mislijo Nemci zavarovati za slučaj nezgod in bolezni.

Trgovina v Trstu dospela je do 1.461.068.899 kron. Od leta 1900 povišala se je trgovina za 64.249.780 kron. V primeri z letom 1899 za 60 milijonov kron. Tržaška trgovina znaša 43% vse avstro-ogrsk. trgovine.

Cena ovsu. Tržna cena ovsu na Gorinskem je sedaj za 50 kg 7 K 40 vin., v Ljubljani pa 7 K. Skoro gotovo cena kmalu poskoči, ker se koruza silno draži.

Ljubljanske novice.

Zabavni večer »Slovenske kršč. socialne zveze«, ki se bo vršil prihodnjo nedeljo v veliki dvorani »Kat. Doma«, bode obsegal novo burko »Par ur resnice« in zanimivo burko »Dr. Vseznal in njegov sluga Stipko Tiček«. Mej igrana bodo pevске točke in igra na glasovir. Zabave bo torej obilo. Cene prostora so: sedeži prve vrste 50 krajcarjev, druge vrste 40 krajcarjev, tretje vrste 30 krajcarjev, četrte vrste 20 krajcarjev. Stojišča 10 krajcarjev. Sedeži in vstopnice za stojišča se bodo prodajali že od četrta naprej vsak dan od 6. ure popoldne do 8. ure zvečer v društveni čitalnici »Katoliški Dom«, I. nadstropje na levo in na večer predstave pri blagajnici. K obilni udeležbi vabi odbor »Slovenske krščanske socialne zveze«.

»Meščanski klub« in »Krščanska ženska zveza« priredita »Miklavžev večer« v petek 5. decembra 1902 v veliki dvorani »Katoliškega doma«. Prihod Miklavža ob 7. uri zvečer, potem prosta zabava. Vstopnina prosta. Vstop je dovoljen samo p. t. članom obeh društev in gostom po njih upoštevanju. Darila, katera bo zvečer Miklavž delil otrokom, sprejemala se bodo v petek popoldne od 2. do 5. ure v dvorani »Kat. doma«. Vsako darilo naj bo dobro zavito, povezano in mora imeti natančni naslov, za katerega je namenjeno.

Nesreča pri gradnji predora v Bohinj. Ant. Cvetan, zidarski mojster iz Čelja pri Ilirski Bistrici, je včeraj pri gradbi predora v Bohinj padel in si prebil črepijo ter se tako poškodoval, da so ga morali pripeljati v bolnico.

Umrl je nadsprevodnik juž. želez. v pok. g. Jernej Vesel.

Cigani v gramozni jami. V gramozni jami ob Vodovodni cesti so se včeraj nasecigani, Prebivalci v okoličnici niso bili ni-

prav veseli te družbe in so poklicali policijo na pomoč, da so cigane pregnali iz jame. Okoli 12 policajev je prišlo v jamo in odpeljalo cigane na rotovž. Danes zjutraj so jih na rotovžu izpustili in so morali oditi takoj iz mesta. Najbrže se bodo sedaj klatili po okolici, ker imajo oblastveno dovoljenje bivati nekaj časa v ljubljanski okolici. Moški so namreč kotlarji.

Deložiranje strank. Iz Dolenceve hiše v Velikih čolnarskih ulicah so se morale danes umakniti stranke. Prišli so namreč policaji z vozom ter jeli nakladati pohištvo.

Soc. demokracije mej seboj. Soc. dem. odbor občine Spodnje Siške g. Anton Oster, kateri je tudi vodja soc. demokratov drž. železnice, je bil včeraj zaradi obrekovanja g. Kmetica, strojevodje juž. žel. v pok., kaznovan na 10 dni ožjega zapora in sodnijske stroške. Obrekoval je g. Kmetica, da je goljufal pri strokovnem društvu.

Praktično socialni kurz jutri v dvorani »Kat. Doma« izostane, ker ima »Meščanski klub« ond. »Miklavžev večer«. Prihodnji soc. kurz bo jutri teden.

Dijaki na II. državni gimnaziji so priredili predčerašnjim v čast svojemu g. ravnatelju serenado v gimn. poslopju. Ko so zapeli in zaigrali par lepih komadov, se jim je g. ravnatelj zahvalil za ovacijo in povdarjal, da naj vedno in marljivo goje glasbo, ki blaži zlasti mlada srca. Sploh opazujemo, da se goji glasba v zadnjem času marljivo na ljublj. srednjih šolah. To je lep napredek in boljše kot da potratijo dijaki prosti čas s postopanjem.

Premog kradla. Pri skladišču na južnem kolodvoru so danes zjutraj dobili dva dečka, ko sta kradla premog in ga nabirala v vreče. Dečka sta ušla in sta pustila vreči na mestu.

Izgubljeno. Na poti od R-sljeve ceste po Sv. Petra cesti in po Wolfvovih ulicah skozi »Zvezdo« je bila izgubljena srebrna ženska ura.

V bolnico so pripeljali hlapca Ludovika Auracherja na Ambroževem trgu št. 7. Udaril ga je konj na levo nogo in ga precej težko poškodoval.

Pes podrl na tla. Na Dunajski cesti pred hotelom »pri slonu« je danes dopoldne neki velik pes podrl na tla nekega starejšega gospoda. Pes je pritekel iz veže in je imel na repu obešeno ploščevinasto škatljico, katera ga je bila po nogah. Tekel je po Selenburgovih ulicah proti »Zvezdi«, kjer pa ga je doletela usoda, da je prišel v konjačeve roke.

Kotiček za liberalce.

Liberalna časnikarska moral. »Slov. Narod« je zdaj začel ljubljanske duhovske kroge na podel način splošno sumničiti najgrjih pregreh, in sicer si kar izmislil kak dogodek in ga impertinentno zatrjuje, računajoč na liberalno lahkovnost svojih bralcev, katerim je seveda s tako podlostjo ustrezno. Kako vero zasluži ta list in na kakem moralnem stališču stoji, kaže pač ta zgled: Ko je nekoč sumničil rajnega prošta Zupana, smo pozvali dr. Tavčarja osebno, da naj javno pove, kaj misli s onim namigavanjem. In dr. Tavčar je obmolknil. Potem je pa šel nekdo osebno k njemu in od njega zahteval odgovora. In kaj je storil odgovorni urednik »Slov. Narod«? Odgovoril je: »Če je res ali ne, samo da Vas jezi!« Tako torej govori voditelj liberalne stranke! Tako govori odgovorni urednik lista, ki ga bere slovenska inteligenca! In zdaj pusti dr. Tavčar, da se njegova imuniteta zopet zlorablja s podlim obrekovanjem ljubljanske duhovščine, in zlasti na stolno župnišče so začeli izza plota metati kamenje in blato. Dr. Tavčar pa pravi: »Če je res ali ne, samo da Vas jezi!« A nas pač ne jezi nič več, kar liberalci skuha v »Narodovem« uredništvu, pač pa obžalujemo liberalno stranko k takemu glasilu.

Kulturnost in umetnost.

»Zlatorog«.

Romantična pravljica iz triglavskih vrhov, skrivnostna povest o bajnem zlatorogu in tužna pesem o nesrečnem trentskem lovcu in nesrečni Jerici je včeraj donela v dvorani »Narodnega doma«. Zbor »Glasbene Matice« pod vodstvom g. Hubada je izbornorešil svojo nalogo. Posebno zbora »Mati noč na goro gre«, »Razpel je jug peroti« in pretresujoči, silno učinkljivi »Finale« so bile mojstrske točke. Pri tej priložnosti smo tudi — menda prvič v »Matici« slišali melodram. G. Dobrovoljni je deklariral pripovedne odstavke ob spremljevanju orkestra jako izrazito. Manj sijajen je bil to pot nastop solistov. Nekateri imajo res podrejene vloge, iz katerih se ne da mnogo narediti. Pohvaliti pa moramo zlasti g. Miro Dev in Marijo Glivarec, g. Dečmana in Janka Kranika. »Zlatorog« je posebno krasna kompozicija v onih delih, ki opjevajo prirodo. Svež in krepak planinski zrak veje v njem.

1364 1-1

Zahvala.

O priliki prebriske izgube našega iskreno
ljubljenega in najboljšega soproga, odnosno
očeta, gospoda

Leopolda Mellitzer-ja,

tovarnarja,

došli so nam od blizu in daleč izrazi globokega
sočutja.

Prekrasni darovani venci in mnogobrojna
udeležba pri pogrebu utešili so vsaj nekoliko
hudo zadeta srca.

Vsem dragim sorodnikom in znanem, vi-
soko častiti duhovščini, gospodu županu z
odborniki in slavnimi požarni bratmi; ga pev-
cem za ganljivo petje, tovarniškemu osebju in
sploh vsem, ki so dragega ranjcega spremili
do zadnjega počivališča, izrekamo tem potom
najiskrenejšo in najpričnejšo zahvalo

Bog povrni vsem tisočero!

Žalujoči ostali.**Gostilna** 1281 4

,pri zlati ribi'

priporoča vsak petek sveže
morske ribe.

S spoštovanjem

Franc Rozman.

Blag. gospod

Gabrijel Piccoli

lekarnar, „pri angelu“

v Ljubljani, Dunajska cesta

dvorni založnik Nj. svetosti papeža
Leona XIII.

Podpisane si usojaz naznaniti
Vašemu blagorodju, da se je do-
poslana tinktura za želodec
rabila z dobrim vspehom pri že-
lodčnem ter črevesnem kataru,
kakor tudi v boleznih na jetrih in
obistih.

Gradec, dne 2. februarja 1897.

Bolnišnica usmiljenih bratov.

Provincijal:

F. Emanuel Leitner, višji zdravnik.

Ze mnogo časa svetujem vsem, kateri trpijo
na bolečinah v želodcu in nerednostih v črevesih,
da uporabljajo Vašo izvrstno želodčno tinkturo,
kojo sem jaz sam uporabljal s prav izvrstnim
vspehom. Z odličnim spoštovanjem

II. 3 25 25 **Don Peter Franceschini, župnik.**

Mojman (Istra), dne 6. oktobra 1900.

Dobre ure cenós 3letnim jamstvom raz-
pošilja tovarna ur v Mostu**HANNS KONRAD**trgovina z urami in zlatino
Most (Brux) št. 234, Češko.

Dobre rem. ure iz nikla gl. 3-75
Prave srebrne rem. ure „5-80
Pristne srebrne verižice „1-20
Budilniki iz nikla „1-95

Moja trdka je odlikovana s
s. k. kr. orlom, z zlatimi in sre-
brnimi svetinjami in ima na
razpolago na tisoče priznanskih
pism. — Cenik s podobami
brezplačno. 573 100-61

Vsak petek sveže morske ribe

1329 2

pri **J. C. Praunseis-u,** trgovcu z delikatesami
in špecerijo.**Božična in novoletna darila.**

De vrhunca dognane vse zunanje trdke prekašajoče cene!

Kupujte in naročite le pri domači trdki in bodite pre-
pričani, da bolje in ceneje kupite, in se izognite vsega prevarej.

Priporočam svojo bogato zalogo vsakovrstnih osebno v
Švici nakupljenih ur, kakor tudi zlatino in srebrnino.

Nad 20 % znižane cene, razvidno iz mojega novo
izdanega cenika. Naprimer: Jedna stvar, katera je preje stala
gld. 10—, stane danes le gld. 8—, toraj čudovito po ceni.

Priporočam da je posebno stenske in salonske ure, z
novim jako krasnim bitjem (Thurnschlag).

Vsakovrstne budilke v secesionističnem okviru, zalogo se
nad 6000 vsakovrstnih osebno v Švici nakupljenih žepnih ur,
različnih sistemov »Präcession«. Veliko izbera zlatih in srebrnih
mozkih verižic najmodernejših fazonov, dolge ženske ovratne
verižice »Lorgnon«, vsakovrstne lepe garniture iz China srebra,
dalje namizne oprave, namizno orodje v etui, palice z srebr-
nimi ročaji.

Zaloga šivalnih strojev najboljših izdelkov.

Za vsako blago jamčim ter se priporočam

Franc Čuden,urar in trgovec zlatnine in srebrnine, delničar prve švicarske družbe tovarn
ur „Union“ v Genovi in Bielu, založnik o. kr. državne dolenske železnice.**Ljubljana, Mestni trg.**

1351 9-1

Prosim, zahtevajte novi veliki ilustrirani

cenik, pošilja se zastoj in poštne prosto.

Izšel je**krasen slovenski skladni koledar**za trgovine, obrte, urade,
pisarne, šole in posamnike

v moderni in elegantni obliki v založništvu trdke

IVANA BONAČA v Ljubljani.

Cena je vzlic okusni izdelavi zelo nizka, samo **70 vin**, s pošto
20 vin. več in naj se blagoviti ta znesek v znamkah ali po
nakaznici naprej vposlati.

Prekupci dobé veliki rabat in se na zahtevo pošlje centk.Trgovci porabijo istega lahko kot lepo novoletno darilo in se
brezplačno vtisne njih firma.

Da ne bode, ako koledar kmalu poide, prepozno, prosim gospode naročnike,
da se čim preje oglašé, ker se bo pri razpošiljavi na take v prvi vrsti oziralo.

Odprtje pekarije.

Naznanjamo p. n. občinstvu, da smo

1. decembra t. l. otvorili**prvo ljubljansko parno pekarno**

Il kratki vabimo vse svoje p. n. odjemalce in tudi druge,
da si ogledajo novo pekarno.

S spoštovanjem

prva ljubljanska parna pekarna
v Ljubljani, Rimska cesta št. 16.

1349 3-1

Lepa darila za Miklavža, Božić in Novo leto!

Nova trgovina v Ljubljani

„pri dobrem pastirju“.

Slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, kakor tudi
preč. duhovščini uljudno naznanjam, da sem otvoril popolnoma
novo urejeno

**trgovino z raznim manufakturnim,
suknenim, platnenim i perilnim blagom**

U zalogi bodem imel dobro in trpežno blago ter se
bodem potrudil canjene odjemalce s solidno postrežbo in naj-
nižjo ceno v vsakem osiru zadovoljiti.

Za mnogobrojen obisk se priporoča odličn. spoštovanjem

J. Heber („pri dobrem pastirju“)

v Ljubljani, Stari trg 9.

1337 3-2

Sukneno in platneno blago.

**Najlepši Miklavžev dar je
dober molitvenik.**

Tak je Bleiweisov

„Najboljša mati“.

Lepo branje, pravilen slovenski jezik, pripravna oblika,
okusna vezava, nenavadno nizka cena. Dobi se lahko
tudi po pošti. Naslov: **Prodajalna Katol. tiskov-
nega društva v Ljubljani.** 1355 2-1

Najpripravnejše molitve

v čast Brezmadežno spočeti

so v lepem molitveniku

Najboljša mati.

Dobi se v prodajalnici **Katol. tiskovnega
društva** po 1½, 2 ali 3 K.

Tudi z velikimi črkami.

1355 1

Sukneno blago

= za moške obleke =

v največji izberi po najnižji ceni priporoča

R. Miklauc Ljubljana, Špitalske
ulice šte. 5.

Trdka streže nad 500 gg. krojačev in
razpošilja blago po Kranjskem, Koroškem,
Štajerskem, Primorskem, v Istrijo, Ti-
rolsko, Hrvaško, Ogrsko in Solnogra-
ško. To je lahko dokaz, da je zaloga velika
in cene ugodne.

1317 6-4

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

I., Wolfzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strubelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih
stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih
vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor
je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih
glavnih. 134 132